

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4917/2022
26.05.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужилаца: АА и др. које све заступа Зоран Давинић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Лесковцу, ради накнаде, одлучујући о ревизији тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 798/2021 од 21.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 26.05.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 798/2021 од 21.09.2021. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 798/2021 од 21.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Основог суда у Лесковцу - Судска јединица у Власотинцу П 9072/19 од 16.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се тужена обавезе на накнаду нематеријалне штете због повреде права на правично суђење у разумном року у износу од по 2.000 евра са каматом по стопи коју утврђује Европска централна банка од дана пресуђења до коначне исплате у динарској противвредности по најповољнијем курсу у месту плаћања. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се обавезе тужена на исплату њихових потраживања досуђених правноснажним и извршним пресудама Основог суда у Лесковцу (раније Општински суд у Власотинцу и Општински суд у Лесковцу) као и досуђене трошкове спора, у новчаним износима наведеним за сваког тужиоца у овом ставу изреке, све са законском затезном каматом од 01.01.2012. године до исплате. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужба ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК и ЛЛ сви из ..., повучена. Ставом четвртим изреке одлучено је да се трошкови поступка не досуђују.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 798/2021 од 21.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда

Основог суда у Лесковцу - Судска јединица у Власотинцу П 9072/19 од 16.11.2020. године, у првом и другом ставу изреке. Ставом другим изреке, иста пресуда је преиначена у четвртном ставу изреке тако што су обавезани тужиоци да накнаде туженој трошкове парничног поступка у износу од 33.750,00 динара у року од 15 дана од дана достављања писменог отправака пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ су, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. став 1. ЗПП, благовремено изјавили ревизију не наводећи изричито ни један законски разлог за овај правни лек предвиђен чланом 407. наведеног закона.

Одредбом члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП прописано је да је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака. Наведена одредба се не примењује када је другостепени суд, као у овом случају, преиначио одлуку о трошковима поступка. Преиначење одлуке о парничним трошковима не чини дозвољеном ревизију изјављену и против одлуке о главној ствари, у смислу цитиране одредбе.

Према ставу 3. означене одредбе, ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Тужиоци - ревиденти су у овом спору активни формални супарничари из члана 205. став 1. тачка 2. ЗПП. Због тога се вредност предмета спора побијаног дела, меродавна за оцену дозвољености ревизије, цени према вредности сваког појединог захтева а не према њиховом збиру. Вредност предмета спора у којем су ревиденти тражили накнаду нематеријалне штете у висини од по 2.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате и накнаду материјалне штете, чија се висина креће у распону од 80.595,07 динара до 453.656,64 динара, очигледно не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра у време подношења тужбе, релевантног за дозвољеност ревизије у смислу члана 403. став 3. ЗПП.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

Поднетом тужбом тражена је накнада нематеријалне штете због повреде права на правично суђење - суђење у разумном року и накнада материјалне штете у висини новчаних потраживања тужилаца из радног односа, утврђених правноснажним и извршним судским одлукама, које тужиоци нису наплатили.

У конкретном спору, по оцени Врховног касационог суда, нема места одлучивању о посебној ревизији тужилаца ради уједначавања судске праксе. Тужиоци - ревиденти нису уз ревизију приложили правноснажне пресуде којима је на другачији начин одлучено у истим или битно истоветним чињенично-правним споровима. Према закључку, усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од

02.11.2018. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Побийана пресуда не одступа од овог закључка, с`обзиром да тужиоци нису тражили заштиту повређеног права на суђење у разумном року у складу са Законом о заштити права на суђење у разумном року, нити су до дана ступања на снагу тог закона заштиту тог права тражили у смислу чланова 8а - 8в Закона о уређењу судова, односно уставном жалбом по одредбама чланова 82 - 92 Закона о Уставном суду.

Право на накнаду нематеријалне штете (правично обештећење) може се остварити и у парници тужбом која се подноси на основу члана 26. Закона о заштити права на суђење у разумном року. Претпоставка за такву тужбу је да је странка стекла право на правично задовољење. Према члану 22. став 1. наведеног закона, право на правично задовољење има странака чији је приговор усвојен, а ни један од ревидената није подносио приговор за убрзање извршног или стечајног поступка у којима је тражио наплату свог потраживања признатог правноснажним и извршним судским пресудама. Пре почетка примене наведеног закона, у време када су тужиоци поднели тужбу, примерена накнада се није остваривала у посебном парничном поступку већ у поступку по захтеву за заштиту права на суђење у разумном року поднетом на основу члана 8а Закона о уређењу судова (за судске поступке у току), односно у поступку по уставној жалби (за правноснажно окончане судске поступке).

По становишту Врховног касационог суда, нема потребе да се о ревизији одлучује ни ради новог тумачења материјалног права - Уредбе о евидентирању доспелих обавеза друштвених предузећа по извршним пресудама за потраживање из радног односа („Службени гласник Републике Србије“ број 23/12 и 87/12), коју ревиденти сматрају правним основом њиховог тужбеног захтева. Наиме, по наведеној Уредби врши се само евидентирање појединачних и укупних обавеза друштвених предузећа по основу донетих судских пресуда које су постале правноснажне до 30.06.2011. године (члан 2. тачка 1), али не и исплата тих потраживања.

Из наведених разлога, на основу члана 404. ЗПП одлучено као у ставу првом, а на основу члана 410. став 2. тачка 5. и члана 413. истог закона као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић